

mesnek szüntelen cselekvését várja, sőt követeli tőlünk, ezzel a mindig időszerű parancsolatával: „Példát adtam nektek, hogy amiképpen én cselekedtem, ti is aképpen cselekedjetek.”

Ezekben az újévi pillanatokban lelki szemeinkkel látjuk, amint a gyülekezeteinket körülvevő hegyek és halmok kilátóin megharsannak az Úr kedves, szent esztendejének kezdetét jelentő kürtök. De 1979, az Úr kedves esztendeje, a kegyeletes emlékezés szent éve, Jézus szellemében nekünk nem véget nem érő ünneplést és pihenést jelent, hanem egyházunk minden egyes tagját az eddiginél még öntudatosabb, még lelkesebb, még fáradhatatlanabb munkára, egyházunk múltjával és jelenével való beható foglalkozásra, komoly elmélyülésre és buzgó imádkozásra, de ugyanakkor hazánk, Románia Szocialista Köztársaság iránti mindennapi kötelességeink maradéktalan teljesítésére hívja fel. Jövőbe látó szemeink nincsenek, de bizalommal és reménységgel tekintünk előre, mert van feltétlen, diadalmas hitünk Istenben, gondviselő Atyánkban.

Kérjük Öt, áldja és szentelje meg egyházunkat és benne minden egyes dolgozó és imádkozó hívünket ebben az esztendőben is. Áldja meg egységes nemzeti állammá alakulásának 60. évfordulóját nemrég ünnepelt hazánkat, annak vezetőit és minden állampolgárát. Gondviselő áldása nyugodjék meg templomainkon, gyülekezeteinken és híveinken, hogy továbbra is egyházalapítónk, Dávid Ferenc szellemében élve, gondolkozva és cselekedve, magasra tarthassuk a jézusi evangélium alapján álló hitünk nemes zászlaját. Adjon mindannyiunknak elég testi és lelki erőt ahhoz, hogy életünket hivatásszerűen éljük, hogy munkánkkal és imádságunkkal, ha parányi mértékben is, de járuljunk hozzá az eszményi világ, az Istenországa, a békés, igazságos, áldott közösségi és egyéni élet megvalósulásához.

Ilyen gondolatokkal gyülekezeteink vezetőinek, minden egyes tagjának és minden jóakarató embernek békességet és jólétet árasztó, eredményes, áldott új esztendőt kívánok.

TÖRTÉNELMI ÉVFORDULÓRA EMLÉKEZÜNK

A román fejedelemségek — Moldova és Havasalföld — egyesülésének, a modern Románia megszületésének 120. évfordulójára emlékeztünk. A román nép történelmi önmegvalósulásának olyan mérföldkővét jelzi ez a dátum, amely alapvetően meghatározta az ország fejlődését, gazdasági, társadalmi és kulturális haladását.

Az az út, amelyet a román nemzet az 1859-es egyesítésig megtett, akadályokkal teli, nehéz út volt és hosszú időt vett igénybe. Amint köztársaságunk elnöke, Nicolae Ceaușescu, 1978. december 1-én elhangzott beszédében kifejtette: „A román nép történetén vörös fonalként vonul végig a leigázók ellen, a nemzeti és társadalmi felszabadulásért folytatott harc. Népünk rendkívül mostoha körülmények között élt és fejlődött a világnak ezen a részén [...] Ám az elképzelhetetlenül nehéz életkörülmények, minden történelmi viszontagság

ellenére is, a román nép rendíthetetlenül kitartott, megőrizte nemzeti létét, eltökélten munkálkodott gazdasági, társadalmi, kulturális fejlődésén, a haladásért és a civilizációért.”

Az egyesülés nem egyetlen nemzedék műve, és nem véletlen nemzetközi körülmények, hanem a történelem objektív törvényei érvényesülésének az eredménye volt. Gyökerei mélyre nyúlnak a román nép sok évszázados történelmébe. Alapját a román nép anyagi és szellemi életének, etnikai létének és nyelvének azonossága képezte. Az együvé tartozás tudata a legrégebb koroktól kezdve élt a nép lelkében, s kifejezésre jutott legjelentősebb szellemi munkásainak műveiben. „A nemzeti egység volt az álma vitéz vajdáinknak, minden nagy államférfiúnak, akik kifejezték népünk legforróbb vágyait — írta Nicolae Bălcescu. Érte éltek, dolgoztak, szenvedtek és haltak. Érte harcolt egész hosszú élete folyamán Mircea cel Bătrîn és Ștefan cel Mare, érte esett el Torda mezején Mihai Viteazul, érte halt keserves halált a kerékbe tört Horea. Amit legvitézebb vajdáink nem érthettek el, azt megteheti a felfegyverzett és egy eszme által vezetett nép.”

Az egység megteremtését szolgálta egyrészt a politikai mozgalom, másrészt a kulturális ideológiai tevékenység, amely hozzájárult a népi és nemzeti öntudat kikristályosodásához és elmélyítéséhez.

Politikai téren az első állomás Erdély, Moldva és Havasalföld egyesülése volt 1600-ban Mihai Viteazul alatt, amely a következő századok folyamán az egységért folyó egész mozgalom jelképévé vált. Kulturális-ideológiai vonatkozásban az egység eszméjének kialakulásában nagy szerepük volt a humanista krónikaíróknak, az Erdélyi Iskolának, az 1821 és 1848-as forradalom nemzedékének, valamint az 1859-es egyesülés jegyében kibontakozott kulturális-nemzeti mozgalomnak.

A 19. század közepére végre megérték azok a történelmi feltételek, amelyek elősegítették Moldova és Havasalföld egyesítését. Olyan kiváló személyiségek szálltak síkra a nemzeti egységért, mint Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Costache Negrii, Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Bolintineanu, Cezar Bolliac, C. A. Rosetti és mások. Az egyesülés eszméjét Simion Bărnuțiu így fogalmazta meg: „Az egyesülés azért szükséges, mert nélküle a román nemzet nem tudja megvédeni életét és szabadságát a belső és külső ellenséggel szemben, nem tudja visszaszerezni elvesztett szabadságát és jogait, nem tudna újjáéledni. Ezeket a célokat csak a hatalom központosításával érhetjük el, amely az egyesülés eredménye kell hogy legyen.”

1859. január 24-én végrehajtott egyesülés, annak ellenére, hogy nem volt teljes, mégis az egész román nép történelmi győzelme volt, a modern Románia születésnapja, mely magában hordta a modern román állam végleges kialakulását és az egységes román nemzeti állam kiteljesülésének távlatait. A fejedelemségek egyesülése volt az alapja a függetlenség kivívásának 1877—78-ban. Az egyesülés kiteljesedése pedig 1918. december 1-én az 1848-as forradalmárok eszméjének megvalósulását, az 1859. január 24-i aktus befejezését, a szabadságért vívott évszázados harc győzelemrevitelét, az összes románok egységének és nemzeti függetlenségének a megvalósítását jelentette.

Ahhoz, hogy az 1918-ban létrehozott egységes román nemzeti állam a valóban modern kiteljesedés útjára léphessen, újabb erőteljes

népi összefogásra, kemény harcra volt szükség. Ez a küzdelem az 1944. augusztus 23-i történelmi győzelemben csúcsondott ki, amely megnyitotta az új emberhez méltó, igazságos és független élet megteremtésének távlatait az ország és népe előtt. A szocializmus építésére való áttérés után, az azóta eltelt három és fél évtizedben teljesülhettek be azok az eszmények, amelyekért a román nép legjobb fiai, a munkásosztály, a forradalmi és haladó erők harcoltak. Ezek az évek is a küzdelem éveit voltak, az országépítésben fogant egységért, a szuverenitásért és a függetlenség megszilárdításáért.

Hatalmas utat tett meg országunk 1959. január 24. óta. A szocialista építés éveiben új egység jött létre: a románok és az együttélő nemzetiségek testvéri egysége, mely az egész nép azonos célokra és érdekekre épülő összeforrottságában gyökerezik. Egyek vagyunk mindabban a törekvésben, hogy új, boldogabb életet teremtsünk magunknak és az utánunk következő nemzedékeknek a közös haza földjén. Egyek vagyunk a célért végzett mindennapi áldozatos munkában, együtt élvezzük munkánk gyümölcsét, együtt tervezzük a még szebb reményekre jogosító jövőt.

Az évforduló arra indít, hogy mi is, az unitárius egyház lelkeszei és hívei, lelkes munkával vegyünk részt a szebb és boldogabb holnap építésében és tegyük erősebbé, gazdagabbá hazánkat, Románia Szocialista Köztársaságot.

TANULMÁNYOK

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

AZ ÚJTESTAMENTUMI TUDOMÁNYOS KUTATÁS LEGÚJABB EREDMÉNYEI

III.

Ebben a részben egy példával szeretném szemléltetni a kiadástörténet módszerét „munkaközben”, hogy ezáltal közel hozzam, mintegy „élővé” tegyem e diszciplínát. A Cézárea Filippinél lejátszódó esemény tudósítását választottam, amelyben Péter vallástétele hangzik el, majd pedig Jézus tanítása a tanítványi mivotról (Mk 8,27—9; Mt 16,13—28 és Lk 9,18—27), mert ez a történet mindenkor igen jelentős szerepet játszott Jézus életének rekonstruálására irányuló kísérletekben. Ebben a példában ugyanakkor a leginkább szemlélhető a kiadástörténet és a korábbi szemlélet közti különbség.

1. Márk elbeszélése: Mk 8,27—9

A Márk evangéliumában található elbeszélésnek figyelemremélően világos szerkezete van, amelyet először annak teljes összefüggésében kell olvasnunk anélkül, hogy Máté és Lukács párhuzamos történetére vagy még inkább a Jézus életéről olvasottakra gondolnánk. Ha így járunk el, a következő általános képhez érkezünk. Jézus tanítványaival együtt Bethsaidából úton van Cézárea Filippi tartományának falvaiba és egy adott pillanatban felteszi nekik a kérdéseket: „Kinek mondanak engem az emberek?” és „Ti pedig kinek mondotok engem?” A tanítványok olyan választ adnak, amely a közvéleményt tükrözi (amelyet Márk már egyszer használt a 6,14—15-ben), és aztán Péter szájából elhangzik az őskereszténység alapvető hitvallása: „Te vagy a Krisztus.” Jézus elfogadja ezt, de megtiltja a tanítványoknak, hogy bárkinek is beszéljenek róla, majd azzal folytatja, hogy tanítani kezdi őket az Ember Fia közeli szenvedéseiről (Ember Fia és nem Krisztus!). Péter hevesen visszautasítja ezt a tanítást, Jézus pedig, miközben tanítványaira is néz, a legerősebb kifejezésekkel megdorgálja, egyenesen a Sátánnal azonosítva őt. Ez a Péterrel folytatott vita a tanítás második csoportjához vezet, amelyet Jézus egyrészt tanítványaihoz, de a tömeghez is intéz és amelyben rámutat arra, hogy a tanítványnak kész kell lennie a mártíromság lehetőségeinek elfogadására mint a tanítványi mivolt feltételére. Az elbeszélés aztán két mondatban éri el tetőfokát: az első egy komoly figyelmeztetést tartalmaz, és azoknak, akik szégyellni fogják az Ember Fiát a válság óráiban, az utolsó ítéletet helyezi kilátásba; a második egy biztató ígérettel ajándékozza meg